THEMA 1

VOGELS

DIT MATERIAAL IS ONTWIKKELD IN OPDRACHT VAN IVN, IN HET KADER VAN GEZONDE SCHOOLPLEINEN.
TEKST: © DIEUWERTJE SMOLENAARS, NME AMSTERDAM-NOORD. VORMGEVING EN ILLUSTRATIES: PAPER & PAGES.

GEZONDE SCHOOL

GEZONDE SCHOOLPLEINEN
UITDAGEND, GROEN EN ROOKVRIJ

PARTNERS
Jantje Beton
IVN
RIVM
PO-Raad
VO-raad
MBO Raad

ivn

Natuur en Milieu Educatie

Gemeente Amsterdam

VETBOLLEN EN KETTINGEN MAKEN

TIJD:
60 min

LESDOEL:
Doordat de leerlingen op speelse wijze bezig zijn met het maken van vetbollen leren ze wat vogels eten in de winter. En waarom wij als mens de vogels in de winter eten geven.

- De leerlingen weten wat sommige dieren in de winter eten.
- De leerlingen weten wat ze sommige vogels kunnen voeren.

BEGRIPPEN:
- Zaden
- Voedsel
- Vet
- Insecten

FILMPJE:
- http://www.schooltv.nl/no_cache/videocrid/20100224_vetbollen01/

MATERIAAL:
- 3 pond ongezouten frituurvet (bijvoorbeeld ossewit)
- Pan
- Grote kom
- Gas of elektrisch fornuis
- Grote roerlepel

ACHTERGRONDINFORMATIE:
Voor iedereen wordt het kouder in de winter en ook vogels moeten hun uiterste best doen om de winter door te komen. Als mensen hebben wij er veel aan gedaan om ook in de winter goed te kunnen eten. Dankzij kassen kunnen wij de hele winter door alle soorten groenten eten.

Vogels hebben er wat meer moeite mee om in de koude wintermaanden eten te vinden. Dat is dan ook precies waar wij als mensen mee kunnen helpen. Vogels hebben relatief meer behoefte aan verzadigd vet dan wij. Daarom zijn deze vetbollen voor vogels juist prima. De vloeibare olie die wij vaak eten (zoals olijfolie) is voor vogels niet geschikt. Het kan hun verenkleed aantasten.

Vetbollen kunnen wel bederven: haal ze daarom weg als het warmer wordt dan een graad of zeven.

LESVOORBEREIDING:
Alle materialen moeten aanwezig zijn, anders kan deze les niet doorgaan. Zorg ervoor dat je ook een plek hebt waar je het vet makkelijk kan verwarmen. Dit kan in de buurt van de leerlingen. Zo kunnen de leerlingen zelf ook roeren en zien hoe het gaat. Je kan eigenlijk alle materialen in een grote supermarkt vinden. Bedenk een plek waar je het overgebleven vet laat als je over hebt. Niet door de WC of gootsteen spoelen!

Controleer of er andere klassen zijn die vetbollen gaan maken. Te veel vetbollen zou zonde zijn. Je kan dan altijd de vetbollen meegeven naar huis om thuis op het balkon of in de tuin op te hangen.

LESVERLOOP:
Stap 1: Laat de leerlingen het filmpje zien over vetbollen.

Stap 2: Praat met de leerlingen over wat wij in de winter doen, en wat vogels in de winter doen. (denk hierbij aan eten en kleding)

Stap 3: Ga met de leerlingen vetbollen en pindakettingen maken.

Deze stappen staan ook in het doeblad van de leerlingen.

VETBOLLEN EN KETTINGEN MAKEN

Stap 4: Laat de mallen met vet goed afkoelen. Dit kan in een koelkast of een paar uurtjes op een koele plek in het lokaal.

Stap 5: Om de vetbollen uit de mal te krijgen kun je ze even in warm water hangen. Hierdoor smelt er een heel klein laagje vet en kunnen de leerlingen de vetbollen met het touw uit de mal trekken.

Stap 6: De pindaketting is te maken door met een naald en draad de pinda's (die nog in de dop zitten) aan elkaar te rijgen. De beste plek is door het midden van de dop, waar de pinda het dunst is.

Stap 7: Hang de pindaslinger en vetbollen in de tuin op een plek waar de leerlingen ze van binnen kunnen zien.

LEUKE VARIATIES EN TIPS:

Vetschotel
Voor vogels die minder lenig zijn, en hun voedsel op de grond zoeken, kun je het zaad-vetmengsel in plantenschotels gieten. Zet de schotel op de grond of op de tuintafel, op een beschut plekje.

Ik heb een potje met vet.....
Bloempotten zijn ook geschikt om te gebruiken. Haal hiervoor een dik touw door het gat in de bloempot, en maak er een knoop in zodat de pot er niet meer overheen zakt. Pluis het uiteinde goed uit, zodat de vogels zich hieraan kunnen vasthouden. Vul je bloempot met het zaad-vetmengsel en hang het hoog in de boom.

Smulkettingen
Voor het maken van een smulketting voor de vogels heb je ongebrande doppinda's nodig. Je kunt ze kopen bij de supermarkt. Neem een stevige katoenen draad van ongeveer 80 cm. Maak een lus aan het eind van de draad, zodat je later de smulketting op kunt hangen. Neem een dikke naald met punt en doe de andere kant van de draad erdoor. Rijg nu de pinda's één voor één aan het snoer. Lastig om er doorheen te drukken? Probeer precies tussen twee pinda's door te steken, dus op het versmalde gedeelte. Rijg alle pinda's aan je snoer, en maak als je klaar bent nog een lus aan de andere kant. Nu kun je de pindaketting in de boom hangen!
Een smulketting kun je ook maken van popcorn. Voeg dan geen suiker of zout toe aan de popcorn.

Blikvoer?
Neem een leeg conservenblik en sla met een spijker een gaatje in de bodem. Trek daar een stevig touw doorheen, en laat het uiteinde een heel eind uit het blik hangen. Je gebruikt dit touw straks om het blik op te hangen.
Zet het blik nu rechtop, op een krant. Giet het zaad-vetmengsel in het blik en laat alles opstijven. Hang het blik in de boom op een hoogte van zeker 1,5 m zodat de katten er niet bij kunnen.

Aan de slag op de groene leerplek met...

VETBOLLEN EN KETTINGEN MAKEN

Vogels hebben het in de winter vaak moeilijk. Dit komt omdat er weinig eten te vinden is. Maar jij kunt ze helpen!

Door vetbollen te maken. En deze voor de vogels op te hangen in de tuin.

Zorg er alleen wel voor dat ze op een plek hangen waar de katten niet bij kunnen komen.

De juf of meester heeft alle ingrediënten voor de vetbollen al bij elkaar gezocht.

VETBOLLEN MAKEN

We kunnen de vogels helpen bij het zoeken van eten in de winter!

Aan de slag op de groene leerplek met...

VETBOLLEN EN KETTINGEN MAKEN

Stap 1:

Mix in een grote kom alle zaden en ander voer dat je in je vetbol wilt hebben.

Stap 2:

Smelt het vet in de pan.
Het vet moet gesmolten zijn, maar mag niet aanbranden.
Zet het vuur dus niet te hoog.
Strooi nu het vogelvoer bij het gesmolten vet en roer alles goed door elkaar.

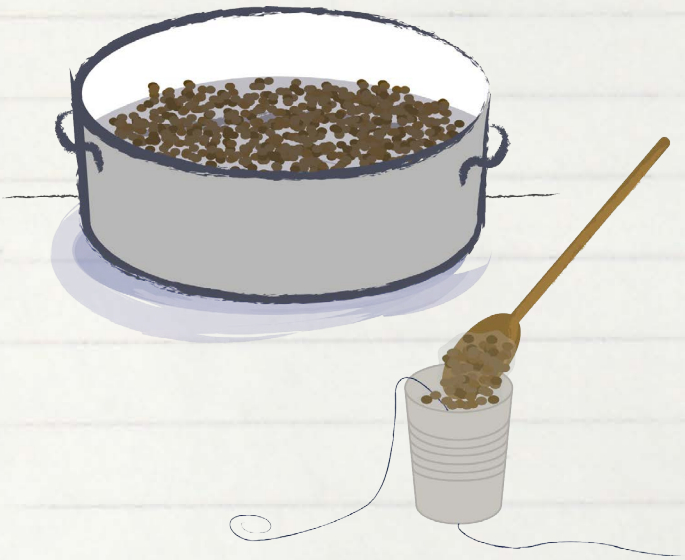

Stap 3:

Doe een touwtje door een plastic bekertje heen.

Zorg ervoor dat zeker 40 cm touw uit de onderkant van het bekertje komt. In de andere kant doe je een knoop. Deze knoop moet boven de rand van het bekertje uitkomen. Als het vet kneedbaar is, kan het in de bekertjes met touwtjes gestopt worden. Druk het vet goed aan zodat het stevig wordt.

Aan de slag op de groene leerplek met...

VETBOLLEN EN KETTINGEN MAKEN

Stap 4:

Als het vet hard is geworden kun je voorzichtig de bekertjes los knippen en ze van het vet af halen.
Tip: Wil je het vet snel harder laten worden? Zet het dan een uurtje in de koelkast.

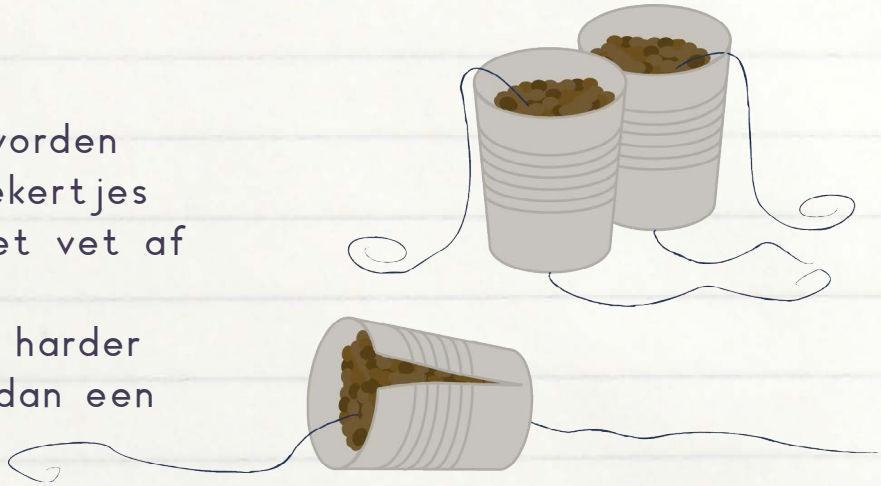

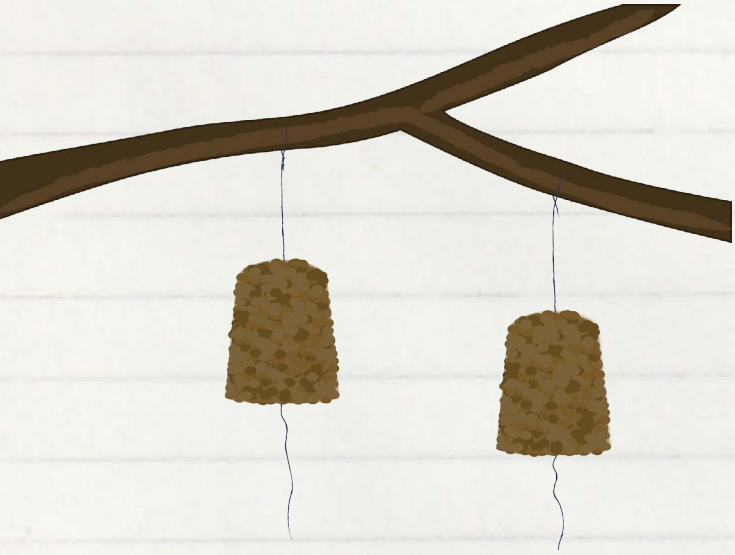

Stap 5:

Hang de vetbolletjes in de bomen. Zorg ervoor dat ze zo hoog hangen dat er geen katten bij kunnen.

Tip: Hang de vetbolletjes zo neer dat je er vanuit de klas naar kunt kijken! Zo kun je nog meer genieten met de klas.

Pindaketting:

Je kunt heel makkelijk een pindaketting maken door ongebrande doppinda's met naald en draad aan elkaar te rijgen. Doe dit over de breedte in het midden, dus waar de pinda het dunst is.

WERKBLAD
GROEP 1/2/3/4/5/6

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELS VOEREN

Vogels hebben net als mensen ook in de winter eten nodig.

Alleen is het voor hen door de kou, sneeuw en het uitbloeien van bloemen en planten, moeilijker om eten te vinden. De besjes zijn allemaal opgegeten en de insecten hebben ook een overwinterplaats gevonden.

Vogels die alleen insecten kunnen eten vliegen naar warmere landen, maar er zijn ook vogels die toch in Nederland blijven overwinteren.

Om die te helpen zijn hier wat ideeën!

VOGELS VOEREN

Ook vogels hebben eten nodig, maar wat?

NODIG

- Verschillende soorten voer

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELS VOEREN

Voor merel en spreeuw:

Voedsel:
brood, krenten en rozijnen, kaasresten zonder korst, fruit, schillen en klokhuizen, alle soorten bessen, resten rijst en aardappel zonder zout.

Voederplaats:
een sneeuwvrije plaats op de grond met beschutting vlakbij.

Voor mezen:

Voedsel:
vetbollen, ongebrande en ongezouten pinda's, kokosnoot, vogelzaad en zonnepitten.

Voederplaats:
een voedertafel of voederhuisje of opgehangen in een boom.

Voor mussen, vink en groenling:

Voedsel:
bruin brood, onkruidzaden, gemengd vogelzaad, zonnepitten en etensresten zonder zout.

Voederplaats:
op de grond of op een voedertafel.

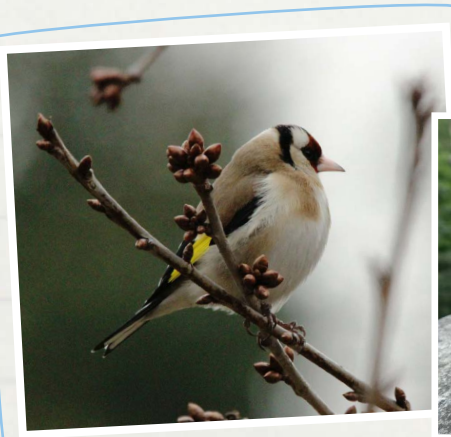

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELS VOEREN

Voor winterkoning, heggenmus en roodborstje:

Voedsel:
vogelzaad, meelwormen, broodkruimels, maden en larven en ongekookte havermout.

Voederplaats:
een zeer beschutte en sneeuwvrije plaats.

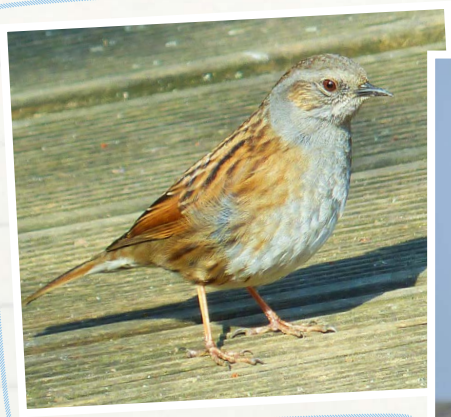

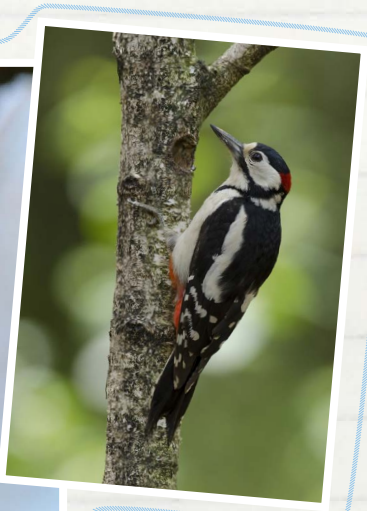

Voor specht, boomklever en boomkruiper:

Voedsel:
ongebrande en ongezouten pinda's, vetbollen, zonnepitten en kaas zonder korst.

Voederplaats:
vastgemaakt aan een boomstam op een rustige plaats.

ZIE JIJ EEN VOGEL?

LESDOEL:

Het is de bedoeling dat de leerlingen er achter komen dat er meerdere soorten vogels om de school leven.

- De leerlingen herkennen een vogel.
- De leerlingen kennen zes verschillende vogels in hun omgeving.
- De leerlingen kennen de begrippen en kunnen hier gebruik van maken.

BEGRIPPEN:

- Vogel
- Vliegen

MATERIAAL:

- Vogelkaart

LESVOORBEREIDING:

Print de vogelkaart uit op A3 zodat je met de kinderen naar de verschillende vogels kan kijken.
Op deze vogelkaart staan de 6 meest voorkomende vogels van Nederland. Deze kom je eigenlijk in alle tuinen tegen.
De vogelkaart kan ook op A4 worden afgedrukt en als zoekkaart gebruikt worden.
Om in de winter voor meer vogels in de tuin te zorgen, is het verstandig om een paar dagen van te voren wat vogelvoer op te hangen of te strooien. Dit kan je natuurlijk met de kinderen doen, of zelfs maken met het werkblad 'vetbollen en kettingen maken'.

ACHTERGRONDINFORMATIE:

Er zijn veel verschillende soorten vogels in ederland. Bij deze les kijken de kinderen alleen naar de meest voorkomende tuinvogels.

Alle vogels hebben een aantal dingen hetzelfde. Elke vogel heeft 2 vleugels waarmee ze vliegen, een snavel om mee te eten, een staart om mee te sturen, veren om mee te vliegen en om zich warm te houden, 2 poten om te lopen of in bomen en struiken te zitten, 2 ogen om goed te kunnen zien.

Toch zijn vogels verschillend.
Er is vooral verschil in grootte en kleur van vogels. Ook het geluid dat ze maken is bij elke vogelsoort anders.

Vogels uit de tuin zitten meestal in bomen en struiken. Van daaruit kunnen ze goed de omgeving zien en weten ze of er gevaar komt.

LESVERLOOP:

Je begint de les met het laten zien van verschillende vogels die om de school voorkomen.
Ga hier een kringgesprek met de leerlingen mee aan. Stel vragen als:

- Waaraan herken je een vogel?
- Wat hebben alle vogels hetzelfde?
- Zien alle vogels er hetzelfde uit?
- Waar zitten vogels meestal?
- Enz...

Ga nu met de leerlingen op zoek naar vogels in de tuin. Natuurlijk is de kans groot dat de vogels wegvliegen als de leerlingen de tuin in komen, dus vertel vooraf dat ze heel stil moeten zijn. Waarschijnlijk vliegen er wel een paar vogels over! Tel het aantal vogels dat ze zien en wijs de vogels aan.

Terug in de klas bespreek je welke vogels ze hebben gezien. Herhaal de namen van de vogels op de vogelkaart nog eens en laat nog een keer zien hoe je die kan herkennen.
Wil je dat ze de zes tuinvogelsoorten echt gaan herkennen, oefen dan gedurende een paar weken de namen van de vogels.

Aan de slag op de groene leerplek met...

ZIE JIJ EEN VOGEL?
VOGELZOEKKAART

WELKE VOGEL ZIE JIJ?

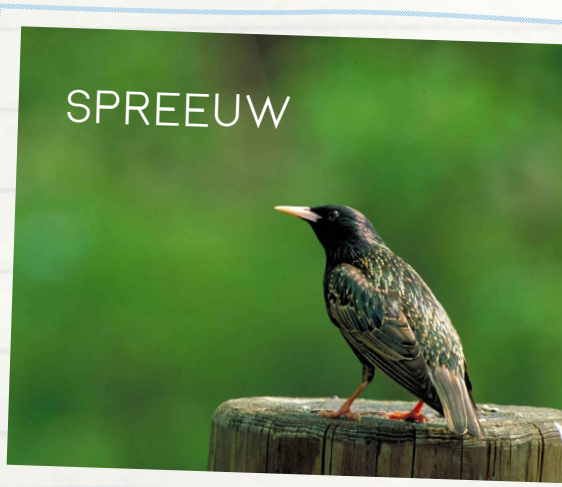

VOGELS TELLEN

LESDOEL:

- De leerlingen weten welke vogels er in de winter in Nederland zijn.
- De leerlingen doen mee aan het grootste natuuronderzoek van de Vogelbescherming in Nederland.

MATERIAAL:

- Internet
- Vogelvoer
- Telblad van Vogelbescherming Nederland

INTERNET:

- https://www.tuinvogeltelling.nl/voor-scholen

ACHTERGRONDINFORMATIE:

Op de site van Vogelbescherming Nederland is alles te vinden over deze leuke manier van vogels spotten in de winter. Hier kun je ook veel achtergrondinformatie vinden over de tuinvogeltelling.

LESVOORBEREIDING:

- Estafettetelling: organiseer de Tuinvogelteling voor scholen als een estafette. Tel met kleine groepjes kinderen gedurende een korte tijd. Bijvoorbeeld 5 minuten voor de jongere kinderen en 10 minuten voor de oudere kinderen. Laat elk groepje tellen volgens bovenstaande regels.
- Maak gebruik van het gratis lesmateriaal: Vogelbescherming biedt veel gratis lesmateriaal rondom de tuin-vogeltelling voor scholen, inclusief een handige educatieve handleiding. Het lesmateriaal is geschreven voor het basisonderwijs, maar lagere groepen van het middelbaar onderwijs kunnen er ook gebruik van maken. Kijk hier voor al het gratis lesmateriaal: http://www.vogelbescherming.nl/ik__vogels/educatie
- Begin in december al met voeren: de Tuinvogeltelling voor scholen is natuurlijk extra leuk als je veel vogels ziet! Help de vogels daarom een handje en begin al vroeg met voeren. Dan weten de vogels de weg naar het schoolplein in januari makkelijker te vinden! Vogelbescherming geeft veel tips over hoe je het beste vogels kunt voeren. www.vogelbescherming.nl

LESVERLOOP:

Het is de bedoeling dat gedurende een bepaalde periode in januari de tuinvogels in de schooltuin geteld worden.

Dit hoeft maar een half uurtje te zijn. Voor de exacte spelregels en het invoeren van de telling ga naar de site.

- https://www.tuinvogeltelling.nl/voor-scholen

VOGELHUISJE MAKEN MELKPAK

LESDOEL:

Doordat de leerlingen zelf bezig zijn met het maken van vogelhuisjes leren ze niet alleen meten, maar ook hoe ze een handleiding moeten volgen. De leerlingen zijn bezig met meetkunde, ruimtelijke vorming en handarbeid.

- De leerlingen leren de aangegeven maten uitmeten en uitknippen.
- De leerlingen zijn bezig met ruimtelijke vorming.
- De leerlingen leren waarom vogels een huisje nodig hebben.

MATERIAAL:

- liniaal
- melkpak
- schaar
- hobbylijm
- schoolverf
- lak of gekookte lijnzaadolie (Gamma, Hornbach)

ACHTERGRONDINFORMATIE:

Voor iedereen wordt het kouder in de winter en ook vogels moeten hun uiterste best doen om de winter door te komen. Wij mensen hebben er heel veel aan gedaan om ook in de winter goed te kunnen eten. Door middel van kassen kunnen wij alle soorten groenten de hele winter door eten. Vogels hebben er wat meer moeite mee om in de koude wintermaanden eten te vinden. Dat is dan ook precies waar wij mensen hen mee kunnen helpen.

Ook om te slapen zoeken vogels in de winter een lekker plekje. Door een nestkast te maken en op te hangen, kun je hierbij behulpzaam zijn. Hang de nestkast zo op, dat de opening niet naar het zuidwesten gericht is. Uit deze richting komt namelijk de meeste regen. Naar het oosten of zuidoosten is het beste.
De vogels zullen in de winter het nestkastje als slaapplaats gebruiken en er mogelijk in het voorjaar een nestje in maken .

LESVOORBEREIDING:

Zorg ervoor dat alle materialen aanwezig zijn! Als de vogelhuisjes gemaakt zijn en geschilderd moet de verf eerst goed drogen voor de lijn-zaadolie er overheen kan. Kijk ook vast buiten welke plekken aan hekken, in bomen en struiken of tegen de muur goed zijn voor de vogelhuisjes.

LESVERLOOP:

Lees de bovenstaande tekst voor aan de leerlingen. De leerlingen begrijpen nu waar vogels een vogelhuisje voor nodig hebben. Je kunt hierna ook een vragenrondje doen met de leerlingen.

De leerlingen gaan (afhankelijk van hun niveau) zelf het vogelhuisje maken. Het is belangrijk dat jij als docent hierbij blijft en de leerlingen helpt. De 7cm die in de handleiding wordt gegeven is aan de korte kant, en ik zou ook als het mogelijk is de hoogte van het vogelhuisje wat hoger maken. Een cm of 15!! Hiervoor heb je eventueel 2 melkpakken nodig om dan het dak te maken. Wat ook leuk is, is om met een bamboestokje een landplek voor de ingang te maken voor de vogels.

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN MELKPAK

Een vogel heeft een huisje nodig om zijn nest in te maken.

Niet alle vogels zitten in een vogelhuisje, sommige vogels maken hun eigen nestje in struiken, bomen of onder het dak van de school.

Als mens maken we vogelhuisjes niet alleen om de vogels te helpen, maar ook omdat wij dan precies weten waar de vogel zijn nestje heeft en we hem kunnen bekijken.

NODIG

- Melkpak
- Hobbylijm
- Watervaste verf in verschillende kleuren
- Lak
- Kwasten
- Schaar

Vogelhuisje maken van een melkpak

Uitleg vogelhuis maken op de volgende bladzijde

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN MELKPAK

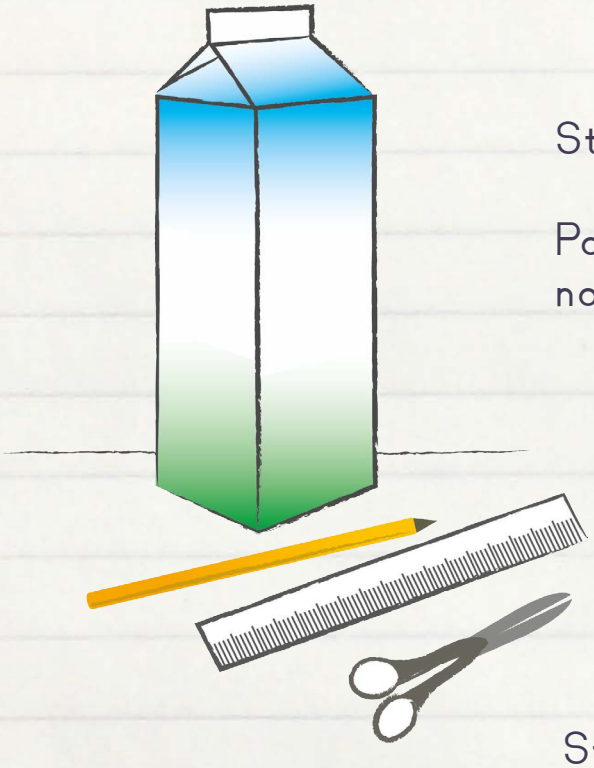

Stap 1

Pak alles wat je nodig hebt.

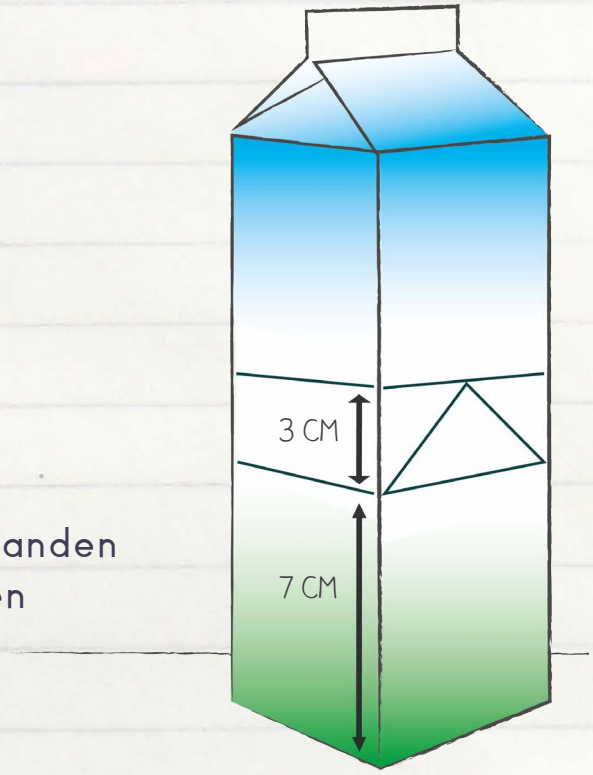

Stap 2

Meet de afstanden hiernaast uit en zet de lijnen van het dak

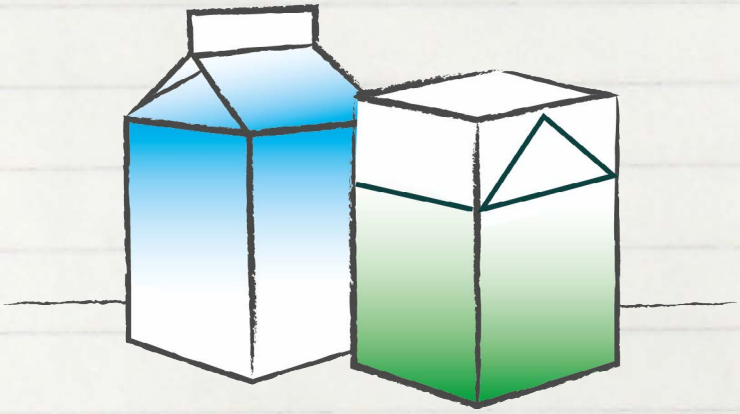

Stap 3

Knip de bovenkant van het pak eraf.

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN MELKPAK

Stap 4

Knip nu de vorm van het dak uit, Denk aan de plakranden! En het vlieggat voor de vogel.

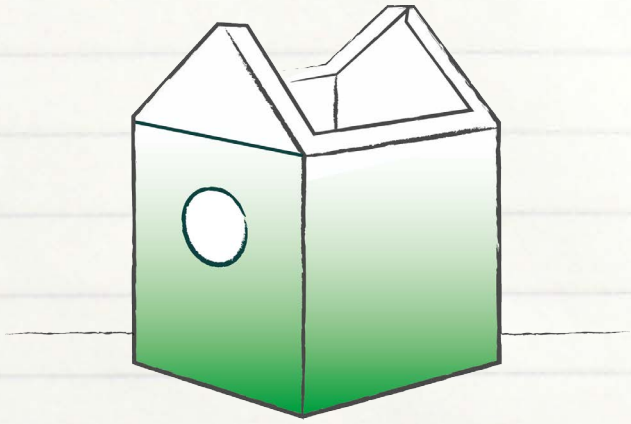

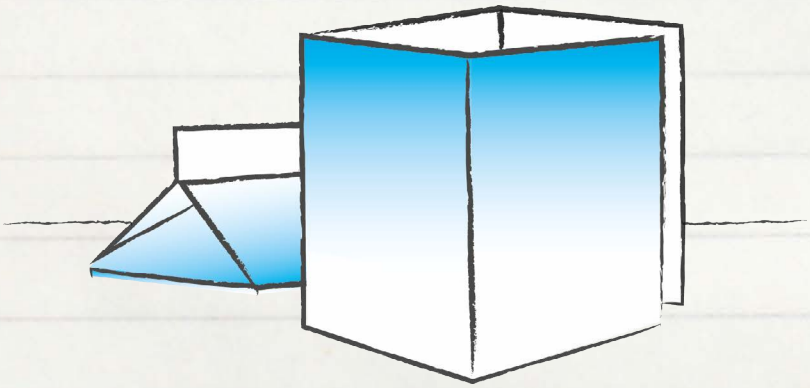

Stap 5

Gebruik nu het bovenste stuk van het pak (zonder schuine kanten) voor het dak.

Stap 6

Na het opplakken van het dak kan het huisje geverfd worden!

Nadat de verf droog is moet het huisje nog gelakt worden voor het naar buiten kan.

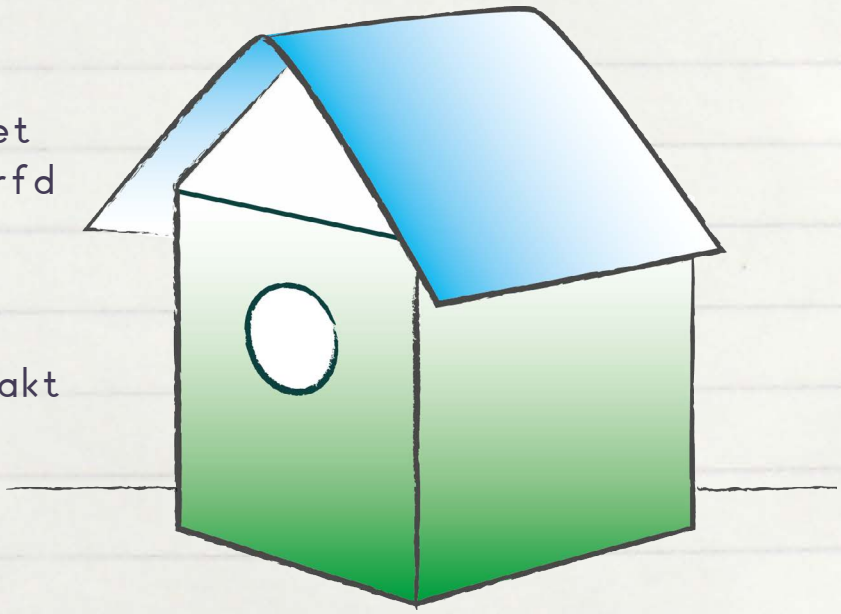

WAT DOET DIE VOGEL NOU?

TIJD:
2 uur

LESDOELEN:
Het is de bedoeling dat de leerlingen er achter komen dat er meerdere soorten vogels in en om de school leven. En dat niet alle vogels hetzelfde leven. Ze gaan met gebruik van een verrekijker op zoek naar verschillende vogels in de schoolomgeving.

- De leerlingen weten hoe ze een verrekijker moeten gebruiken.
- De leerlingen kennen verschillende vogels in hun omgeving.
- De leerlingen herkennen een vogel en weten iets over deze vogel te vertellen.
- De leerlingen kennen de begrippen en kunnen hier gebruik van maken.

BEGRIPPEN:
- Verrekijker
- Habitat
- Snavelvormen
- Schutkleur

MATERIAAL:
- Zoekkaart (kopieën)
- A3 papier
- Plaatjes van vogels
- Verrekijker
- Vogelgids (eventueel)
- Kleurpotloden/stiften

LESVOORBEREIDING:
Voordat de les begint moet er gezorgd worden voor een zoekkaart van de vogels bij jullie in de tuin, en voor verrekijkers. Ook moet er bedacht worden of je de leerlingen in groepjes naar buiten stuurt of allemaal tegelijk. De kans dat ze vogels zien als ze met z'n allen buiten staan is minder groot.
Zorg ervoor dat je een aantal platen of plaatjes hebt van vogels die veel voorkomen in en om de school. Met verschillende snavelvormen en verschillende kleuren en habitats. Het is slim om eerst zelf eens te kijken welke vogels jij eigenlijk ziet.

ACHTERGRONDINFORMATIE:
Er zijn veel verschillende soorten vogels in Nederland. Elke vogelsoort heeft zijn eigen uiterlijk. En dat is niet zonder reden. Meestal heeft het te maken met het voedsel dat hij eet, in welke habitat (leefomgeving zoals weiland, bos, sloot, struiken) hij voorkomt en of het een mannetje of vrouwtje is.

De snavel van een vogel vertelt veel over de leefwijze. Zo hebben zaadeters een kegelvormige snavel, roof- en stortvogels een haakvormige snavel, insecteneters een korte, spitse snavel en vogels die hun eten in de grond of in het water zoeken een lange snavel. Eenden hebben een zeefsnavel om het voedsel uit het water te kunnen filteren. Lange spitse snavels komen voor bij visetende vogels die hun prooi harpoeneren, zoals reigers. Korte brede snavels ziet men bij zaadeters. Vogels die insecten eten zoals lijsterachtigen hebben smalle spitse snavels die geschikt zijn om in holtes te wroeten en bladeren om te keren. Bij sommige vogelsoorten die prooien in modder zoeken is de snavel aan de binnenkant voorzien van speciale orgaantjes die gevoelig zijn voor beweging of elektrische pulsen die worden voortgebracht door prooidieren.

Net als de snavel vertellen ook de poten veel over een vogel. Vogelpoten hebben bij de meeste groepen vier tenen. Vogels die in moerassen leven hebben lange poten met gespreide tenen en kleine vliezen. Eenden hebben echte zwemvoeten met brede zwemvliezen. Roofvogels en uilen hebben

WAT DOET DIE VOGEL NOU?

klauwen met lange nagels om mee te grijpen. Vogels die veel op takken zitten (zoals de meeste zangvogels) hebben pootjes die geschikt zijn om de tenen om een tak heen te krullen.

Bij vogels zijn het bijna altijd de vrouwtjes die de broedzorg hebben en goede schutkleuren hebben; het zijn de mannetjes die de meest kleurige en opvallende veren hebben.

Om de school heen zul je het meest zaadeters en insecteneters tegenkomen zoals de merel, het roodborstje, de koolmees en de pimpelmees. Daarnaast heb je watervogels als de meerkoet en de wilde eend. Hoog in de lucht vliegen vaak meeuwen, ook hier zijn veel soorten van.

LESVERLOOP:

Je begint de les met het laten zien van verschillende vogels die om de school voorkomen. Leg uit aan de leerlingen dat je vogels hebt met verschillende kenmerken als kleur, vorm van de snavel en grootte. Leg ook uit waarom vogels die verschillen hebben.

De leerlingen gaan beginnen met de opdracht.

Het eerste deel van de opdracht is bekijken welke vogelsoorten er in de tuin en rond de school voorkomen. Hier hebben ze een verrekijker en een vogelzoekkaart voor nodig. Het is het handigst als elke leerlingen een kopie (kleur) van de zoekkaart mee naar buiten neemt. Hierop kunnen ze aangegeven welke vogels ze hebben gezien. Besteed hier niet meer dan 30 minuten aan.

Hierna gaan ze binnen in de klas een informatieposter maken van de vogelsoorten die ze hebben gezien. Hiervoor kunnen de ze plaatjes van de zoekkaart uitknippen en op een A3 plakken. Bij elke vogels moeten ze nu gaan bedenken waar hij leeft (langs een sloot, in een sloot, in struiken en bomen) en wat hij eet (welke vorm snavel heeft de vogel?). Vergeet niet dat ze de naam van de vogel erbij zetten!

Als de poster af is kun je deze met de leerlingen nog nabespreken.

- Hoe komt het dat we veel van één vogel soort hebben?
- Welk vogelvoer kunnen we het beste in de tuin leggen?
- Welke habitat zou onze schoolomgeving zijn?

VOGELHUISJE MAKEN

TIJD:
120 min (2 uur)

LESDOEL:
Doordat de leerlingen zelf bezig zijn met het maken van vogelhuisjes leren ze niet alleen hout meten, maar ook een bouwwerk in elkaar zetten. De leerlingen zijn bezig met meetkunde, ruimtelijke vorming en handarbeid.

- De leerlingen leren iets van een tekening over nemen.
- De leerlingen leren de aangegeven maten uitmeten en uitzagen.
- De leerlingen zijn bezig met ruimtelijke vorming.
- De leerlingen leren waarom vogels een huisje nodig hebben.

BEGRIPPEN:
- mm
- hoogte
- cm
- breedte

MATERIAAL:
- Liniaal
- Hout (1,5 cm dik)
- Balken (4cmx4cm)
- Spijkers
- Hamer
- Doeblad
- Zaag
- Boor (10,26,28,32,45 mm)
- 2 haakjes
- 2 oogjes
- EHBO-doos

ACHTERGRONDINFORMATIE:
Voor iedereen wordt het kouder in de winter en ook vogels moeten hun uiterste best doen om de winter door te komen. Wij mensen hebben er heel veel aan gedaan om ook in de winter goed te kunnen eten. Door middel van kassen kunnen wij alle soorten groenten de hele winter door eten. Vogels hebben er wat meer moeite mee om in de koude wintermaanden eten te vinden. Dat is dan ook precies waar wij mensen mee kunnen helpen.

Ook om te slapen zoeken vogels in de winter een lekker plekje. Door een nestkast te maken en op te hangen, kun je hierbij behulpzaam zijn. Hang de nestkast zo op, dat de opening niet naar het zuidwesten gericht is. Uit deze richting komt namelijk de meeste regen. Naar het oosten of zuidoosten is het beste.
De vogels zullen in de winter het nestkastje als slaapplaats gebruiken en er mogelijk in het voorjaar een nestje in maken.

LESVOORBEREIDING:
Zorg ervoor dat alle materialen aanwezig zijn! Als je deze les geeft in de onder- en midden-bouw is het handig om alle planken en balken al voorgezaagd te hebben. Je kunt er natuurlijk ook voor kiezen dit samen met de leerlingen te doen. De bovenbouw kan zelf de planken uit-meten en zagen en het huisje in elkaar zetten.

LESVERLOOP:
Lees de bovenstaande tekst over de achter-grondinformatie voor aan de leerlingen.
De leerlingen begrijpen nu waar vogels een vogelhuisje voor nodig hebben.
Je kunt hierna ook een vragenrondje doen met de leerlingen.

De leerlingen gaan (afhankelijk van hun niveau) zelf het vogelhuisje maken. Het is belangrijk dat jij als docent hierbij blijft en de leerlingen helpt. Laat de leerlingen in groepjes van 2 of 3 werken, zodat het zagen en meten een stuk sneller gaat!

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN

Een vogel heeft een huisje nodig om zijn nest in te maken.

Niet alle vogels zitten in een vogelhuisje, sommige vogels maken hun eigen nestje in struiken, bomen of onder het dak van de school.

Als mens maken we vogelhuisjes niet alleen om de vogels te helpen, maar ook omdat wij dan precies weten waar de vogel zijn nestje heeft en we hem kunnen bekijken.

Nodig:

- Liniaal
- Hout (1,5 cm dik)
- Balken (4cmx4cm)
- Spijkers
- Hamer
- Zaag
- Boor (10,26,28,32,45 mm)
- Twee haakjes
- Twee oogjes

Een vogelhuis maken

Ook vogels hebben een huisje nodig om in te wonen!

Uitleg vogelhuis maken op de volgende bladzijde

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN

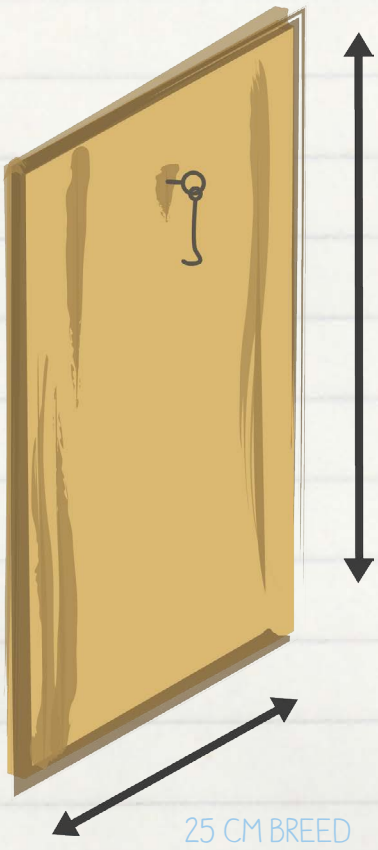

Stap 1

Maak twee plankjes zoals hier links. Deze worden de zijkanten van het huisje.

Zet aan de bovenkant van de plankjes een haakje. Hiermee wordt later het dak vastgehouden.

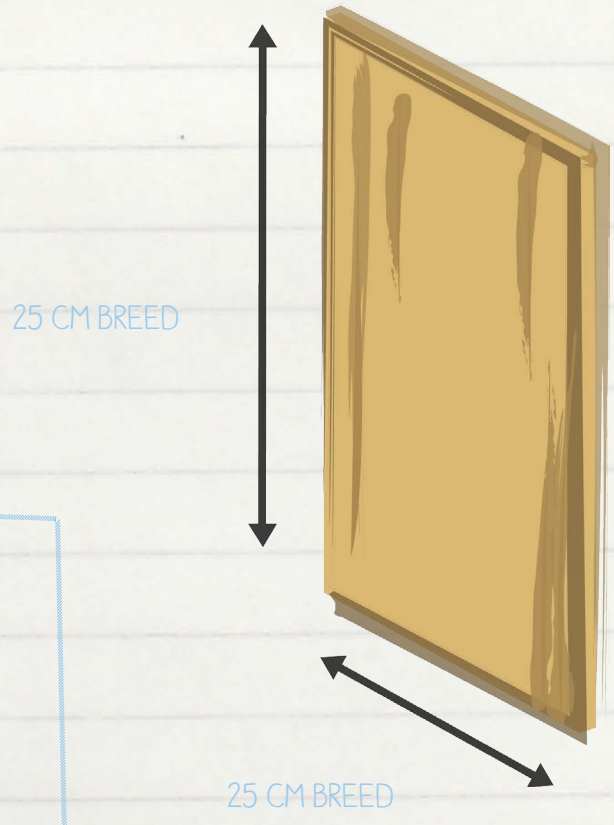

Stap 2

Maak twee plankjes zoals hier rechts. Deze worden de voor- en achterkant van het huisje.

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN

Stap 3

Maak één plankje zoals hier rechts. Dit wordt de bodem van het huisje.

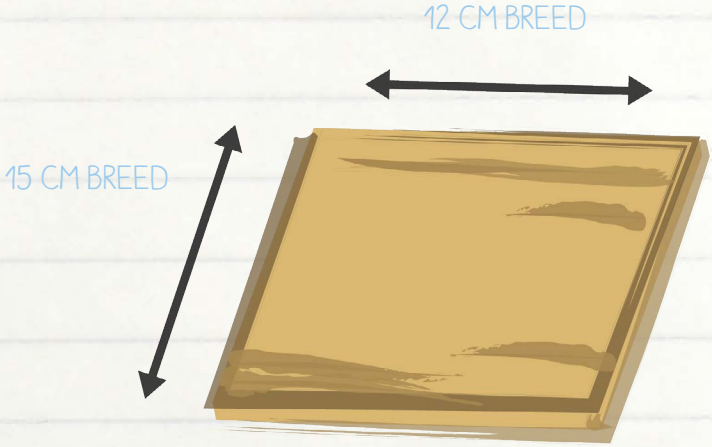

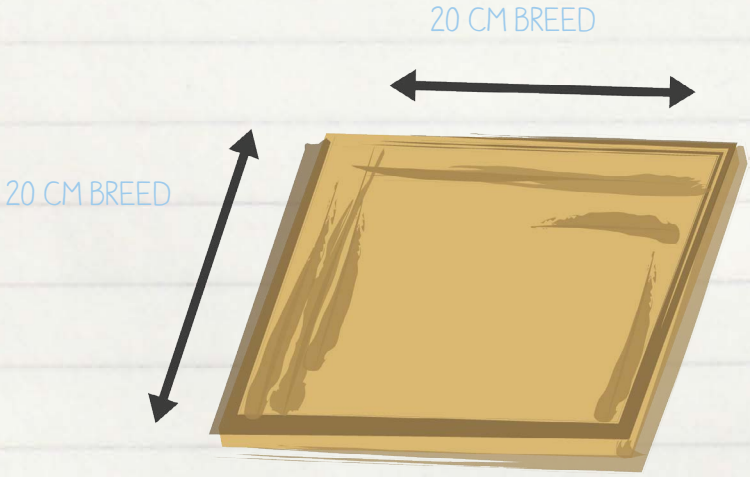

Stap 4

Maak één plankje zoals hier links. Dit wordt het dak van het huisje.

Stap 5

Maak twee balkjes als hier rechts.

Deze komen aan de onderkant van het dak. Precies zo dat de balkjes binnen het huisje vallen. Hierdoor kan het dakje niet meeschuiven.

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN

Stap 6

Maak één balk zoals hiernaast. Deze komt aan de achterkant van het huisje. Hiermee kun je het huisje ergens aan ophangen.

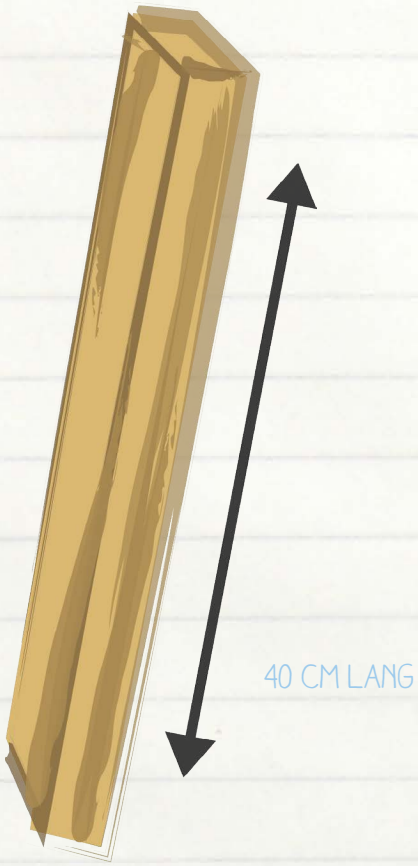

Stap 7

Je gaat nu een gat in de voorkant van het huisje maken. Dit doe je met een boor.

De afmetingen van het gat in de voorkant hangt af van het soort vogel in de tuin:
Pimpelmees 26 mm in diameter
Kuifmees 28 mm in diameter
Zwarte mees 28 mm in diameter
Koolmees 32 mm in diameter
Roodborstje 32 mm in diameter
Spreeuw 45 mm in diameter
Mus 45 mm in diameter

Aan de slag op de groene leerplek met...

VOGELHUISJE MAKEN

Stap 8
We gaan nu beginnen met het in elkaar zetten van het huisje!
Maak de grote balk vast aan de achterkant van het huisje.

Stap 9
Spijker de zijwanden voor de achterwand vast.

Stap 10
Klem de bodem tussen de zijwanden en spijker deze ook vast.

Stap 11
Spijker de voorkant tegen het geheel aan.

Stap 12
Maak de latjes onder het dakje goed vast en zorg dat deze binnen het huisje vallen.

Stap 13
We gaan nu het haakje en oogje vast maken. Het oogje maak je aan de onderkant van het dak vast zodat hij er aan de buitenkant uitsteekt. Het haakje maak je aan de zijkant van het huisje vast zodat hij in het oogje kan haken.

Stap 14
Als het vogelhuisje helemaal in elkaar zit zou je hem ook nog kunnen schilderen en natuurlijk hang je hem uiteindelijk op aan de muur of een paal.